
NEKI ASPEKTI INSTITUCIONALNOGA I SVAKODNEVNOG U ŽIVOTU ROMA

DRAGUTIN BABIĆ

Institut za migracije i narodnosti, Zagreb

Uvodna riječ

Globalizacijski procesi aktivirali su u praktičnopolitičkoj, ali i intelektualnoj sferi pitanja/probleme identiteta. I dok je to za velike i/ili većinske nacije problem očuvanja samobitnosti u odnosu na unificirajuće trendove globalizacijskog procesa i *mekdonaldizacije* društva, za nacionalne manjine to je samo jedan prijeteći projekt više. Unutar postojećih država/društava manjine se odupiru procesima asimilacije i potiskivanja svojih etničkih/nacionalnih identiteta. Pred najvećim se problemima nalaze Romi koji nisu dovoljno uključeni u sociopolitičke procese društava u kojima žive, pa tako i hrvatskoga. Stoga smo u ovom broju časopisa *Migracijske i etničke teme* odlučili interpretirati barem neke segmente romske egzistencijalne zbilje. U tekstovima su analizirani problemi i egzistencijalna zbilja Roma u Hrvatskoj, ali i u nekim drugim državama. Tako su radovima obuhvaćeni različiti segmenti pripadajućih povijesnih i aktualnih procesa: njihov broj u popisima stanovništva, problemi u obrazovanju, interakcija Roma i institucionalnog okruženja, njihov status u drugim zemljama te statusna obilježja i neki specifični problemi Romkinja.

Romi su, kako reče jedan romski autor, narod tužne sudbine. Njegovi pripadnici često su proganjani, maltretirani i ubijani, a sociokulturni ambijent u kojem se kreću i žive pun je stereotipa, predrasuda i stigmatizirajućih obrazaca komunikacije u odnosu na tu populaciju. Sve to dovodi do poznatoga sociološkog obrasca, fenomena »samoispunjavajućeg proročanstva«. Moć percepcije drugih i samopercepcije ima funkciju utega koji ih drži u »okovima« teške i traumatične egzistencijalne zbilje. I pored takvih teških i tužnih životnih priča, kultura Roma i njihov način života afirmiraju Čovjeka i socijalne vrednote kao što su sreća, ljubav, sloboda ili »filozofija« humanizma, bivanja, nasuprot »filozofiji« posjedovanja. Uostalom, sama riječ »Rom« znači »čovjek«. Za nas ne-Rome oni su ipak mnogo češće Cigani, a to je stigma koja ih stoljećima teško pritišće i onemogućuje u boljem sociostatusnom, političkom i građanskom pozicioniranju u okviru socijetalnih sfera društva.

Cilj je ovog broja ukazati na njihov socijalni status i probleme s kojima se suočavaju. Činjenica da socijalni procesi i njihovi akteri stvaraju namjeravane i nenamjeravane posljedice, odražava se i na romsku problematiku. Pisanje o Romima, pa i u ovom tematskom broju, doista može izmijeniti njihov status i svakodnevni život. U toj vjeri i nadi podastiremo čitateljima segmente romske problematike, od onih socioekonomskih i egzistencijalnih do kulturnih i psiholoških. Očekujemo i priželjkujemo da ovi i slični tekstovi potaknu i opsežnije istraživačke projekte, kako o Romima tako i o drugim etničkim/nacionalnim skupinama i problemima njihovih identiteta u interakcijskom polju globalnoga, državnog/nacionalnog i regionalnog sociopolitičkog prostora.